

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.011.02.2020

Pan
Tomasz Nowakowski
Prezes Agencji Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa
ul. Poleczki 33, 02-822 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/044 – Gospodarowanie gruntami rolnymi Skarbu Państwa na obszarach parków narodowych oraz przyznawanie płatności w ramach wspólnej polityki rolnej na obszarach parków narodowych i krajobrazowych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05
lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Jednostka kontrolowana	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe w Słupsku, ul. Jana Pawła II 1 (dalej: „Biuro”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Nowakowski, Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ¹
Zakres przedmiotowy	Przyznawanie płatności w ramach wspólnej polityki rolnej na obszarach parków narodowych
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2015 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Mariusz Syrek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/125/2020 z dnia 05.08.2020 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	W ocenie NIK, Biuro w latach 2015-2020³ zapewniało prawidłową realizację zadań w zakresie przyznawania płatności w ramach wspólnej polityki rolnej na obszarach parków narodowych i krajobrazowych. Objęte badaniem decyzje wydawane w sprawach przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej (PROW 2014-2020⁴) oraz płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, spełniały wymogi art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego⁵ (dalej: „kpa”). Stosowano zasady przyznawania pomocy finansowej określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020⁶ (dalej: „rozporządzenie PRSK”) oraz w ustawie z dnia
--------------	---

¹ Prezes ARiMR od dnia 29 maja 2020 r. oraz p.o. Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od dnia 28 sierpnia 2019 r. do dnia 28 maja 2018 r.; Maria Fajger Prezes ARiMR od dnia 2 listopada 2017 r. do dnia 27 sierpnia 2019 r. oraz p.o. Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od dnia 1 sierpnia 2017 r. do dnia 1 listopada 2017 r.; Dariusz Golec Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od dnia 2 marca 2017 r. do dnia 31 lipca 2017 r.; Daniel Obajtek Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od dnia 13 stycznia 2016 r. do dnia 1 marca 2017 r. oraz p.o. Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od dnia 26 listopada 2015 r. do dnia 12 stycznia 2016 r.; Andrzej Gross Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od dnia 25 lutego 2013 r. do dnia 3 grudnia 2015 r. Kierownikiem Biura od dnia 1 marca 2020 r. jest Jerzy Łazarczyk, a w okresie od dnia 17 lutego 2016 r. do dnia 31 stycznia 2020 r. był Adam Treder; w okresie od dnia 17 grudnia 2003 r. do dnia 31 maja 2016 r. Kierownikiem Biura był Eugeniusz Diakun.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: „ustawa o NIK”.

³ Kontrolą objęto lata 2015-2020 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą.

⁴ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 256, ze zm.

⁶ Dz. U. poz. 415, ze zm.

5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego⁷ (dalej: „ustawa o płatnościach bezpośrednich”).

Biuro nie przestrzegało terminów związanych z wydaniem jednej decyzji (z 15 badanych) w sprawach o przyznanie pomocy w ramach płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej oraz dwóch decyzji (z 15 badanych) w sprawach o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego na obszarach Słowińskiego Parku Narodowego (w tym z tytułu: jednolitej płatności obszarowej, płatności za zazielenienie, płatności redystrybucyjnej, płatności dla młodych rolników oraz płatności dla krów i dla bydła). Wymienione decyzje wydano od 20 do 64 dni po terminach określonych odpowiednio w art. 31 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020⁸ (dalej: „ustawa o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich”) i w art. 24 ust. 8 ustawy o płatnościach bezpośrednich. W dwóch przypadkach (z 30 badanych decyzji) nie poinformowano strony o nowym terminie załatwienia sprawy, czym naruszono art. 36 kpa.

Nie przestrzegano wszystkich zasad określonych w wewnętrznych procedurach ARiMR, dotyczących sporządzania kart weryfikacji, tj. nie sporządzono: dwóch (z pięciu) „Kart weryfikacji wniosku - Płatność dla młodych rolników - data rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej” i siedmiu (z 15) „Kart kontrolnych weryfikacji stworzenia sztucznych warunków do uzyskania płatności”. W przypadku siedmiu spraw (z ośmiu) brak było deklaracji bezstronności lub były one niekompletne. W jednej z 15 spraw dokumentacja, na podstawie której wydano pozytywną decyzję, nie zawierała wymaganej informacji zawierającej wymogi określone przez eksperta przyrodniczego w zakresie pakietu 4.

III. Opis stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

Przyznawanie płatności w ramach wspólnej polityki rolnej na obszarach parków narodowych

1. Kontrole administracyjne wniosków o płatności bezpośrednie i płatności w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego

1.1. W latach 2015-2020 (do 30 czerwca) Biuro prowadziło obsługę wniosków o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego jak i w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego. Poszczególne etapy obsługi wniosków oraz wydawania decyzji zostały określone w książkach procedur, zatwierdzonych przez Prezesa lub Zastępcę Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W okresie objętym kontrolą⁹ obowiązywały 34 wersje *Książki Procedur Płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego* i 23 wersje *Książki Procedur Działania Rolno-Środowiskowo-Klimatycznego dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej*, określające w szczególności tryb: przyjmowania wniosków; wprowadzania danych z wniosków do systemu informatycznego; kontroli zgodności i kompletności wniosków; kontroli administracyjnej wniosków (tj.: proces przebiegu kontroli merytorycznej i krzyżowej oraz reguł dla tego procesu); wprowadzania i weryfikacji wyników z kontroli na miejscu; wprowadzania danych z jednostek certyfikujących; naliczania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej oraz wydawania decyzji.

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1341.

⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 217, ze zm.

⁹ Według stanu do dnia 30 czerwca 2020 r.

Dodatkowo obowiązywały wytyczne dotyczące:

- wniosków, terminów składania wniosków oraz zmian do wniosku;
- błędów oczywistych;
- zasad przyznawania płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz płatności w ramach środków obszarowych w ramach PROW 2004-2006, PROW 2007-2013 oraz PROW 2014-2020 w przypadku wystąpienia siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności naturalnych;
- zasad postępowania w zakresie weryfikacji, czy nie zostały stworzone sztuczne warunki dla uzyskania płatności.

(akta kontroli str. 4-7, 9-190)

Badaniem objęto prowadzone przez Biuro czynności w ramach kontroli administracyjnej dla dwóch wniosków o płatność z 2019 r. w sprawie przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej oraz jednolitej płatności obszarowej, dotyczących działek położonych na terenie Słowińskiego Parku Narodowego.

Badane wnioski o płatność były składane elektronicznie przy wykorzystaniu platformy „e-wniosek”. Pracownicy Biura wprowadzali wnioski z wymienionej platformy, do wykorzystywanego przez Biuro systemu „IACSplus”¹⁰ i przekazywali do zatwierdzenia. Inni pracownicy Biura sprawdzali zgodności danych z „e wniosku+”, z danymi wpisanymi do systemu „IACSplus” i zatwierdzali dane. Kontrola administracyjna prowadzona była automatycznie przez system „IACSplus”. W jej wyniku generowane były raporty z wykrytych błędów informacyjnych¹¹ i administracyjnych. Błędy informacyjne nie wymagały dalszych działań pracowników Biura. W związku ze stwierdzonymi 30 błędami administracyjnymi pracownicy podejmowali działania mające na celu wyjaśnienie ich przyczyn¹².

Kontrola administracyjna powierzchni działek, wykazanych w badanych wnioskach, przeprowadzona została automatycznie przez system „IACSplus”, poprzez porównanie powierzchni z wniosku z powierzchnią ustaloną dla tych działek przez Departament Baz Referencyjnych i Kontroli Terenowych Centrali Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na podstawie systemu Identyfikacji Działek Rolnych. Nie stwierdzono różnic.

(akta kontroli str. 312-321, 344-353, 378-476, 1153)

1.2. Zakres kontroli administracyjnej był monitorowany w oparciu o dostępne w Biurze systemy informatyczne. Z ewidencji wniosków zarejestrowanych

¹⁰ Elementami IACS jest: system identyfikacji działek rolnych, skomputeryzowana baza danych wniosków o przyznanie płatności oraz zintegrowany system kontroli. System IACS działa według zasad obowiązujących dla systemu uproszczonego dopłat bezpośrednich (system obszarowy) z możliwością obsługi dopłat uzupełniających dla wybranych rodzajów roślin uprawnych. W obu przypadkach podstawą naliczenia wysokości dopłaty jest uprawniona do dopłat powierzchnia gruntu zgłoszona przez rolnika. System obsługuje również dopłaty należne z tytułu położenia gruntów rolnych na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, płatności ekologiczne. System ten zapobiega wypłacie beneficjentowi nienależnych środków z wykluczających się mechanizmów pomocowych, informując kontrolera w trakcie kontroli administracyjnej o wystąpieniu konfliktu krzyżowego.

¹¹ Błędem informacyjnym podawanym przez system było położenie działek objętych wnioskami na terenie parku narodowego.

¹² Dla działek objętych badanymi wnioskami 11 błędów administracyjnych (ogółem) wykazanych w systemie, dotyczyło braku odpowiedniego dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej planu działalności rolno-środowiskowej; pracownicy prowadzący kontrolę administracyjną wskazywali w uzasadnieniach, że plany zostały złożone przy wnioskach za pierwszy rok. W trzech przypadkach system zaznaczył, że powierzchnia realizacji zobowiązania dla działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, jest mniejsza od powierzchni zgłoszonej w pierwszym roku; pracownik prowadzący kontrolę administracyjną wskazał w uzasadnieniu, że mniejsza powierzchnia wykazanego zobowiązania przekłada się na dofinansowanie mniejsze od 100 euro, w związku z czym nie podjął dalszych działań. W dziewięciu przypadkach system zaznaczył, że powierzchnia realizacji zobowiązania dla działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, jest mniejsza od powierzchni zgłoszonej w pierwszym roku; pracownik prowadzący kontrolę administracyjną wskazał w uzasadnieniu, że wszczęto postępowanie windykacyjne. W czterech przypadkach system zaznaczył, że rolnik zadeklarował działki rolne na działce ewidencyjnej, na której działki rolnie zadeklarował też inny rolnik; pracownik prowadzący kontrolę administracyjną wskazał w uzasadnieniu, że wszczęto postępowanie mające na celu urealnienie deklarowanych powierzchni przez drugiego rolnika. W dwóch przypadkach powierzchnia deklarowanej działki była wg systemu większa od powierzchni największego spójnego obszaru; pracownik prowadzący kontrolę administracyjną wskazał w uzasadnieniu, że powierzchnia jest jednak spójna. W jednym przypadku powierzchnia deklarowana do zazielenienia przez wszystkich producentów zgłaszających działkę, była mniejsza od powierzchni wskazanej przez system; pracownik prowadzący kontrolę administracyjną wskazał w uzasadnieniu, że powierzchnia jest zgodna z bazą referencyjną.

w Zintegrowanym Systemie Zarządzania i Kontroli¹³ za lata 2015-2018 wynikało, że kontrolą administracyjną objęto 100% wniosków.

(akta kontroli str. 4-7, 1141-1148, 1153)

1.3. Według wyjaśnień Kierownika Biura kontroli krzyżowej podlegają wszystkie działki zgłoszone do dopłat, w związku z czym kontrolę taką prowadzono również w stosunku do działek położonych na terenie parków narodowych i krajobrazowych. Analiza dwóch spraw objętych badaniem w ramach kontroli administracyjnej wykazała, że system automatycznie prowadzi kontrolę krzyżową działek objętych wnioskami.

(akta kontroli str. 4-7, 378-476)

1.4. Według wyjaśnień Kierownika Biura kontrola działek objętych wsparciem w ramach płatności bezpośrednich oraz pakietu 4 (dla Natura 2000) i pakietu 5 działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, pozwala na weryfikację jej położenia na obszarach Natura 2000 lub poza tymi obszarami, a także położenia na obszarach przyrodniczych i w granicach parku narodowego i krajobrazowego. Analiza dwóch spraw objętych badaniem w ramach kontroli administracyjnej wykazała, że system podaje informację o położeniu działek na terenie parku narodowego.

(akta kontroli str. 4-7, 378-476)

1.5. W latach 2015-2020 Biuro, podczas kontroli administracyjnej wniosków o płatności bezpośrednie i w ramach pakietu 4 i/lub 5 działania rolno-środowiskowo-klimatycznego do działek położonych na terenie: Słowińskiego Parku Narodowego i Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”, stwierdziło ogółem 186 nieprawidłowości (według 23 rodzajów) – w poszczególnych latach odpowiednio: 52, 25, 36, 12, 38 i 23 nieprawidłowości. Najwięcej z nich dotyczyło: zadeklarowania powierzchni użytku rolnego przekraczającej powierzchnię wynikającą z bazy referencyjnej (10,8% błędów¹⁴); stwierdzenia powierzchni działki rolnej mniejszej niż minimalna powierzchnia uprawniona do otrzymania płatności (10,2% błędów¹⁵); zadeklarowania działek wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, wykluczonych z płatności z powodu braku tytułu prawnego (26,9% błędów¹⁶).

(akta kontroli str. 306-309)

2. Czynności Kierownika Biura w związku z powiadomieniami o rzeczywistym wystąpieniu nadzwyczajnych okoliczności lub siły wyższej

2.1. Zgodnie z regułami wynikającymi z Książek Procedur¹⁷, „siła wyższa” i „nadzwyczajne okoliczności” mogą zostać uznane w szczególności w przypadkach: poważnej klęski żywiołowej powodującej duże szkody w gospodarstwie rolnym; zniszczenia w wyniku wypadku budynków inwentarskich w gospodarstwie rolnym; choroby epizootycznej lub choroby roślin dotykającej odpowiednio cały inwentarz żywy lub uprawy lub jego część. Postępowanie w przypadku powiadomienia Biura przez wnioskodawcę o wystąpieniu „nadzwyczajnych okoliczności” lub „siły wyższej” mających wpływ na płatności unijne określono w wytycznych pn. „Siła wyższa

¹³ System składa się w szczególności z takich modułów jak: System Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt, Ewidencja gospodarstw oraz Ewidencja wniosków o płatność.

¹⁴ Kod błędu - 6968

¹⁵ Kod błędu - 4950

¹⁶ Kod błędu - 4984

¹⁷ Np.: Książka Procedur Płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, Kampania 2019 r., Nr KP-611-01-ARIMR/72 i Książka Procedur PROW 2014-2020 Płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna, Kampania 2019 r., Nr KP-611-394-ARIMR/20.

i nadzwyczajne okoliczności". Wskazano w nich w szczególności, że katalog zdarzeń jest katalogiem otwartym i właściwy Kierownik Biura Powiatowego ARiMR do każdej sprawy podchodzi indywidualnie przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności faktycznych i dowodów. Dowodem mogły być między innymi dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny.

(akta kontroli str. 4-7, 69-77, 123-130, 137-150)

2.2. W latach 2015-2020 (do 30 czerwca) w Biurze nie odnotowano zgłoszenia przypadków siły wyższej lub okoliczności nadzwyczajnych dotyczących płatności dla działek na obszarach parków narodowych i krajobrazowych. Kierownik Biura wyjaśnił, że w przypadku uznania wystąpienia siły wyższej bądź okoliczności nadzwyczajnych rolnik pomimo niespełnienia wymogów nie traci prawa do pomocy, a w przypadku zobowiązań wieloletnich nie jest zobowiązany do zwrotu wcześniej pobranych środków. Zgłoszenie takich okoliczności, według wyjaśnień, nie ma wpływu na przeprowadzenie kontroli w latach następnych.

(akta kontroli str. 4-8)

3. Rozpatrywanie wniosków o płatność oraz wydawanie decyzji przyznających płatności bezpośrednie oraz płatności w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego

3.1. Biuro w latach 2015-2019 udzieliło w ramach wspólnej polityki rolnej wsparcia finansowego beneficjentom, którzy we wnioskach o płatności wykazywali między innymi grunty położone na obszarach parków narodowych¹⁸ w kwocie ogółem 12.098,8 tys. zł, w tym:

- z tytułu płatności bezpośrednich – 7.703,4 tys. zł (odpowiednio: 1.380,1 tys. zł, 1.472,6 tys. zł, 1.578,6 tys. zł, 1.602,0 tys. zł, 1.670,1 tys. zł), w tym z tytułu jednolitej płatności obszarowej do powierzchni: 1.554,0 ha w 2015 r. (dla 75 beneficjentów); 1.603,9 ha w 2016 r. (dla 82 beneficjentów); 1.700,0 ha w 2017 r. (dla 87 beneficjentów); 1.754,3 ha w 2018 r. (dla 89 beneficjentów); 1.783,7 ha w 2019 r. (dla 87 beneficjentów);
- z tytułu płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (dalej: „ONW”) – 1.131,8 tys. zł (odpowiednio: 164,6 tys. zł, 190,6 tys. zł, 207,3 tys. zł, 223,8 tys. zł, 345,5 tys. zł),
- z tytułu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych - 3.263,6 tys. zł (odpowiednio: 62,3 tys. zł, 169,6 tys. zł, 293,9 tys. zł, 1.260,6 tys. zł, 1.477,1 tys. zł).

(akta kontroli str. 991-996, 998-999, 1001-1002, 1004-1005, 1007-1008, 1154-1156)

3.2. Biuro w latach 2015-2019 udzieliło w ramach wspólnej polityki rolnej wsparcia finansowego beneficjentom, którzy we wnioskach o płatności wykazywali między innymi grunty położone na obszarach parków krajobrazowych¹⁹ w kwocie ogółem 21.736,6 tys. zł, tj.:

- z tytułu płatności bezpośrednich - 16.639,9 tys. zł (odpowiednio: 3.261,3 tys. zł, 3.336,2 tys. zł, 3.541,6 tys. zł, 3.418,7 tys. zł i 3.082,2 tys. zł), w tym z tytułu jednolitej płatności obszarowej do powierzchni: 3.516,1 ha w 2015 r. (dla 165 beneficjentów); 3.405,8 ha w 2016 r. (dla 163 beneficjentów); 3.623,7 ha w 2017 r. (dla 166 beneficjentów); 3.526,8 ha w 2018 r. (dla 165 beneficjentów); 3.291,8 ha w 2019 r. (dla 167 beneficjentów);

¹⁸ Słowińskiego Parku Narodowego, Drawieńskiego Parku Narodowego i Wigierskiego Parku Narodowego.

¹⁹ Park Krajobrazowy Dolina Słupi, Mazurski Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Gór Słonnych, Słężański Park Krajobrazowy, Iński Park Krajobrazowy.

- z tytułu płatności ONW - 1.926,3 tys. zł (odpowiednio: 319,5 tys. zł, 371,3 tys. zł, 389,1 tys. zł, 393,2 tys. zł i 453,2 tys. zł),
- z tytułu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych - 3.170,4 tys. zł (odpowiednio: 196,2 tys. zł, 414,8 tys. zł, 639,1 tys. zł, 983,4 tys. zł i 937,0 tys. zł).

(akta kontroli str. 991-994, 997, 1000, 1003, 1006, 1009, 1154-1156)

3.3 Procedury rozpatrywania wniosków o płatność i wydawania decyzji zostały określone w Książkach Procedur Agencji i wytycznych opisanych w punkcie 1.1 wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 4-7, 9-190)

3.4. Kierownik Biura wyjaśnił, że w trakcie kontroli administracyjnej wniosku sprawdzana jest jego zgodność z Planem działalności rolno-środowiskowo-klimatycznej, sporządzonym przez doradcę. Zgodność dokumentów ze stanem faktycznym sprawdzana jest w przypadku wytypowania rolnika do kontroli na miejscu.

Stwierdzono, że w przypadku 14 spraw (z 15) wytypowanych do kontroli NIK plany działalności rolnośrodowiskowej obejmowały działki z wniosków o płatność. W jednym przypadku²⁰, Biuro nie posiadało informacji, czy dla działek objętych wnioskiem sporządzono plan działalności rolnośrodowiskowej.

(akta kontroli str. 4-7, 9-190, 310-311, 322-326, 342-343, 373-377, 478-481, 495, 503-507, 519-520, 533-537, 557-558, 567, 572, 589-590, 597-601, 618-619, 640-644, 661-662, 680-685, 707-708, 717-722, 746-747, 756-763, 787-788, 800-806, 825-826, 837-841, 910-911, 923-928, 968, 1010-1011, 1018, 1026, 1063-1064, 1085-1089)

3.5. Według wyjaśnień Kierownika Biura w celu ujawnienia „sztucznego podziału” gospodarstwa mającego na celu uniknięcie obniżenia kwoty płatności bezpośrednich i innych płatności w ramach wspólnej polityki rolnej spowodowanego zasadą degresywności stosowano wytyczne „Zasady postępowania w zakresie weryfikacji, czy nie zostały stworzone sztuczne warunki dla uzyskania płatności”.

Na podstawie badanej próby 15 spraw ustalono, że podczas kontroli wniosków, pracownicy Biura w ośmiu przypadkach, wypełniali „Kartę kontrolną weryfikacji stworzenia sztucznych warunków do uzyskania płatności”, wskazaną w wymienionych wytycznych, w której udzielano odpowiedzi na pięć pytań²¹.

Czynności prowadzone w Biurze polegały na sprawdzeniu wielkości gospodarstwa w stosunku do roku ubiegłego; wyjaśniono, że w przypadku stwierdzenia konfliktu w wyniku kontroli krzyżowej sprawdzano czy nie wystąpiło bezumowne użytkowanie gruntów.

W przypadku spraw wytypowanych do kontroli NIK pracownicy Biura nie stwierdzili stworzenia sztucznych warunków do uzyskania płatności.

(akta kontroli str. 4-7, 9-190, 310-311, 327, 342-343, 354, 477, 480-481, 496, 519-520, 540, 555-558, 589-590, 618-619, 661-662, 707-708, 746-747, 787-788, 825-826, 910-911, 1010-1011, 1063-1064, 1157-1167)

3.6. Zgodnie z art. 31 ustawa o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich oraz z art. 24 ust. 8 ustawy o płatnościach bezpośrednich (gdzie określono terminy wydawania decyzji o przyznanie pomocy i załatwienia sprawy o przyznanie płatności

²⁰ Sprawa Nr 0213-65100-0213-00000072/15

²¹ Czy wnioskodawca sztucznie podzielił gospodarstwo? Czy wnioskodawca sztucznie podzielił siedzibę stada zwierząt (w przypadku ubiegania się o dopłatę do krów lub bydła)? Czy stwierdzono bezumowne użytkowanie gruntów? Czy gospodarstwo zostało sztucznie podzielone po dniu 18.10.2011 r.? Czy w trakcie prowadzonego postępowania uznano, że warunki do uzyskania płatności zostały stworzone w sposób sztuczny sprzeczny z celami wsparcia?

bezpośrednich), decyzje należało wydawać w terminie do dnia 1 marca roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy.

W latach 2015-2019 decyzje w sprawie płatności bezpośrednich oraz płatności w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego dla pakietów 4 i 5²² w 374 przypadkach (z 1.606) wydano po upływie ustawowych terminów, z czego dla 210 decyzji (13,1%) przekroczenie terminu było większe od 30 dni. W wymienionym okresie 76,7% decyzji wydano w ustawowym terminie, z tego w poszczególnych latach odpowiednio: 49,4%, 65,6%, 63,5%, 94,9% i 95,0%.

Kierownik Biura wyjaśnił, że w związku z dużą liczbą procedowanych przez Biuro postępowań, skomplikowanym charakterem niektórych spraw, opóźnieniem we wdrożeniu systemu informatycznego przy kampanii na 2015 r., słabą wydolnością systemu informatycznego, opóźnieniami w dostarczaniu do Biura raportów z kontroli na miejscu, Biuro nie było w stanie wydać wszystkich decyzji administracyjnych w ww. sprawach w terminach ustawowych.

(akta kontroli str. 299-303)

Badaniem objęto 15 wniosków (w tym trzy skierowane do kontroli na miejscu i 10 rozpatrzonych po terminie ustawowym) z lat 2015-2019, złożonych przez rolników deklarujących użytkowanie działek na terenie Słowińskiego Parku Narodowego, w zakresie przyznania im płatności bezpośrednich (dalej: „JPO”) i płatności w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego (dalej: „PRSK”).

(akta kontroli str. 310-377, 480-990, 1010-1140)

Analiza 30 wybranych do badania w wyżej wymieniony sposób decyzji²³ wykazała, że zawierały one elementy wymagane art. 107 § 1 kpa. Wysokość świadczeń²⁴ ustalono przy zastosowaniu obowiązujących stawek płatności oraz stwierdzonych podczas kontroli powierzchni działek i ilości zwierząt hodowlanych. W uzasadnieniach faktycznych decyzji wskazywano w szczególności: fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody, na których się oparł oraz uzasadnienie prawne. Kierownik Biura o każdym przypadku niezłażenia wytypowanych do badania spraw dotyczących wniosków o płatność bezpośrednią i rolno-środowiskowo-klimatyczną w terminie do dnia 1 marca informował pisemnie wnioskodawców, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin złażenia sprawy.

W przypadku jednego z wniosków złożonego po terminie²⁵, Biuro pomniejszyło przyznane płatności o 1% świadczeń za każdy dzień zwłoki (tj. zgodnie z art. 13 ust 1 rozporządzenia (UE) nr 640/2014²⁶). Pozostałe badane wnioski złożono terminowo. Wnioski poddane zostały kontroli kompletności i kontroli administracyjnej. Wnioskodawcy spełniali wstępne warunki ubiegania się o płatność rolnośrodowiskową, tj. mieli nadany numer identyfikacyjny producenta rolnego, posiadali działki rolne o powierzchni co najmniej 1 ha oraz zobowiązali się do realizowania 5-letniego zobowiązania rolnośrodowiskowego, zgodnie z zarejestrowanym planem działalności rolnośrodowiskowej.

²² dotyczące działek położonych na terenach: Słowińskiego Parku Narodowego oraz Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”.

²³ Do populacji spraw objętych badaniem przyjęto po dwa wnioski z poszczególnych kampanii 2015-2017. Były to decyzje z dnia: 30.03.2016 r. – Nr 0213-2016-002412; 30.03.2016 r. – Nr 0213-2016-002410; 18.05.2017 r. – Nr 0213-2017-003922; 09.06.2017 r. – Nr 0213-2017-004251; 02.02.2018 r. – Nr 0213-2018-001463 i 31.01.2018 r. – Nr 0213-2018-001314.

²⁴ tj.: jednolitej płatności obszarowej, płatności za zazielenienie i płatności redystrybucyjnej, płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej (15 wnioskodawców); płatności dla młodych rolników (pięciu wnioskodawców z 15); płatności do krów i do bydła (czterech wnioskodawców z 15).

²⁵ sprawa nr 0213-6400-0213-00002804/16 dla jednolitej płatności obszarowej i nr 0213-65100-0213-00000121/16 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

²⁶ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 181 z 20 czerwca 2014 r., str. 48, ze zm.).

W przypadku sześciu wniosków dane w zakresie powierzchni działek dla płatności PRSK i JPO były zgodne z danymi wynikającymi z systemu IACSplus. W dziewięciu pozostałych wnioskach objętych badaniem²⁷ Biuro stwierdziło różnice w deklarowanych powierzchniach. Różnice między powierzchniami deklarowanymi i stwierdzonymi były niższe od 3% lub 2 ha lub 0,1 ha i płatności były naliczane odpowiednio: do powierzchni stwierdzonych lub deklarowanych (art. 18 ust. 6 i art. 19 ust.1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r.).

Sankcje w sposób prawidłowy naliczono przy dwóch sprawach²⁸ z czterech, w których rolnicy wnioskowali o płatności do krów i do bydła wykazując niezgodną ze stanem faktycznym liczbę zwierząt.

W sprawach objętych badaniem przestrzegano zasady „dwóch par oczu”.

(akta kontroli str. 310-377, 480-990, 1010-1140, 1159, 1162-1164)

Stwierdzono, że przy rozpatrywaniu wniosków o przyznanie płatności nie przestrzegano w pełni zasad wynikających z procedur ARiMR.

(akta kontroli str.310-311, 342-343, 480-481, 519-520, 557-558, 589-590, 618-619, 661-662, 707-708, 746-747, 787-788, 825-826, 910-911, 1010-1011, 1063-1064, 1157-1164)

3.7. Według wyjaśnień Kierownika Biura, typowaniem wniosków do kontroli na miejscu zajmuje się Centrala Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie.

Biuro kieruje wnioski do kontroli na miejscu w przypadku złożenia na wnioskodawcę donosu. Warunkiem wystąpienia przez Kierownika do Biura Kontroli na Miejscu Oddziału Regionalnego, jest wskazanie w donosie danych dotyczących osoby, której donos dotyczy oraz lokalizacji działki ze wskazaną nieprawidłowością. W latach 2015-2020 dla płatności w ramach wspólnej polityki rolnej na terenach parków narodowych i krajobrazowych nie było takich przypadków.

(akta kontroli str. 4-7, 1149-1150)

3.8. W latach 2015-2020 (do 30 czerwca) odnotowano dziewięć odwołań od decyzji Kierownika Biura przyznających między innymi płatności bezpośrednie oraz płatności w ramach pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych do działek na obszarze Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”, co stanowiło 0,6% decyzji wydanych w tym zakresie dla obszarów położonych na terenie Parku Narodowego i Parków Krajobrazowych, stwierdzając, że:

- w trzech przypadkach wnoszący odwołanie przekroczył termin dla tej czynności, określony w art. 129 § 2 kpa. Dyrektor Pomorskiego Oddziału Regionalnego ARiMR w Gdyni (organ II instancji), postanowieniami z dnia: 16.05.2017 r., 12.07.2017 r. i 12.02.2019 r.²⁹, stwierdził uchybienie terminu do wniesienia odwołania;
- pięć decyzji zostało utrzymanych w mocy przez organ II instancji. Postępowania dotyczyły: braku tytułu prawnego do działek wymienionych we wniosku (jedno postępowanie); stwierdzonego podczas kontroli na miejscu zaniechania prowadzenia działalności rolniczej (dwa postępowania); złożenia wniosku po terminie (dwa postępowania);

²⁷ Dla spraw o nr: 0213-65100-0213-00000174/17/19; 0213-65100-0213-00000138/17/19; 0213-6400-0213-00002684/15 i 0213-65100-0213-00000072/15; 0213-65100-0213-00000077/17/18; 0213-6400-0213-00002750/17; 0213-6400-0213-00002731/16; 0213-6400-0213-00000760/16 i 0213-65100-0213-00000008/15/16; 0213-6400-0213-00001670/16 i 0213-65100-0213-00000054/15/16.

²⁸ nr 0213-6400-0213-00000760/16 i nr 0213-6400-0213-00002401/15.

²⁹ Odpowiednio: Nr 27/OR11/2017, Nr 53/OR11/2017 i Nr 16/OR11/2019.

- jedna decyzja została uchylona przez organ II instancji i przekazana do ponownego rozpatrzenia (organ II instancji potwierdził prawidłowość rozstrzygnięcia Kierownika Biura w zakresie zasadności i sposobu naliczenia korekt do udzielonych świadczeń - wniosek złożony po terminie - wnosząc jednocześnie uwagi do zaniechania Biura polegającego na nieustaleniu lub nieopisanu w uzasadnieniu decyzji spełnienia przez wnioskodawcę przesłanki dla przyznania płatności dla młodych rolników)³⁰. W wyniku ponownego postępowania wydano decyzję potwierdzającą ustalenia wynikające z pierwszego postępowania w zakresie prawidłowości naliczenia korekt oraz odebrano wnioskodawcy świadczenie dla młodych rolników. Od ponownej decyzji rolnik złożył odwołanie do organu II instancji, który utrzymał w mocy przedmiotową decyzję.

Składający odwołania wniesli na rozstrzygnięcia organu II instancji trzy skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku. W dwóch przypadkach Sąd utrzymał w mocy decyzje organu. Jedno skarga (z dnia 28.07.2020 r.) jest w trakcie rozpatrywania.

W terminie określonym w art. 133 kpa (tj. w terminie siedmiu dni) odwołania wraz z aktami sprawy były przekazywane do organu II instancji.

(akta kontroli str. 191-300, 304-305)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Biura w zakresie prowadzenia postępowań w sprawie przyznania płatności bezpośrednich i w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego stwierdzono nieprawidłowości:

1. W badanej próbie Kierownik Biura wydał dwie decyzje³¹ (z 15) w sprawach o przyznanie płatności bezpośrednich i jedną decyzję³² (z 15) w sprawach o przyznanie pomocy w ramach płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej po upływie od 20 do 64 dni od terminów określonych odpowiednio w art. 24 ust. 8 ustawy o płatnościach bezpośrednich oraz w art. 31 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich.

Zgodnie z art. 31 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich lub z art. 24 ust. 8 ustawy o płatnościach bezpośrednich, decyzje administracyjne w sprawach o przyznanie pomocy lub o przyznanie płatności należało wydać do 1 marca roku następującego po roku, w którym zostały złożone wnioski.

Zastępca Kierownika Biura wyjaśnił, że niezłałatwienie trzech wyżej wymienionych spraw w ustawowym terminie wynikało z przeoczenia pracownika.

(akta kontroli str. 557-558, 576-588, 618-619, 645, 650-660, 661-662, 687, 692-706, 707-708, 727-728, 733-745, 746-747, 772-778, 787-788, 812-824, 825-826, 844, 849-853, 910-911, 934-951, 1010-1011, 1034-1048, 1063-1064, 1101-1116, 1171-1179)

2. Decyzje z dnia 24.05.2016 r.³³ i z dnia 18.05.2017 r.³⁴ w sprawie przyznania pomocy rolno-środowiskowo-klimatycznej zostały wydane w okresie od 20 do 23 dni po upływie terminu wskazanego w przesłanym Stronie zawiadomieniu o nowym terminie załatwienia sprawy.

Kierownik Biura, niezgodnie z art. 36 kpa, nie wskazał nowego terminu załatwienia sprawy, pomimo że upłynął termin wskazany w poprzednim zawiadomieniu.

³⁰ Decyzją z dnia 21.04.2016 r. przyznano płatności: obszarową, za zazielenianie, dodatkową i dla młodych rolników.

³¹ Sprawy: Nr. 0213-6400-0213-00002724/17 (decyzja z dnia 21.03.2018 r. Nr 0213-2018-003924) i Nr 0213-6400-0213-00001670/16 (decyzja z dnia 04.05.2017 r. Nr 0213-2017-003755).

³² Sprawa Nr 0213-65100-0213-00000174/17 (decyzja z dnia 21.03.2018 r. Nr 0213-2018-003923).

³³ Nr 0213-2016-003940 (sprawa Nr 0213-65100-0213-00000072/15).

³⁴ Nr 0213-2017-003918 (sprawa Nr 0213-65100-0213-00000008/15/16).

Zastępca Kierownika Biura wyjaśnił, że brak powiadomienia wnioskodawców o kolejnym terminie wydania decyzji wynikał z przeoczenia pracownika prowadzącego sprawę.

(akta kontroli str. 557-558, 576-581, 844, 849-853, 1151-1152)

3. Nie sporządzono dwóch³⁵ „Kart weryfikacji wniosku – Płatność dla młodych rolników - data rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej”³⁶ (z pięciu wymaganych).

Zgodnie z wytycznymi wynikającymi z Książki Procedur Płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego dla Kampanii 2017 r. i 2019 r. w przypadku złożenia wniosku o płatność dla młodych rolników podczas kontroli administracyjnej należało sporządzić „Kartę weryfikacji wniosku – Płatność dla młodych rolników - data rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej”

Zastępca Kierownika Biura wyjaśnił, że nieprawidłowość wynikała z przeoczenia pracownika.

(akta kontroli str. 342-343, 618-619, 661-662, 707-708, 723-725, 746-747, 765-767, 1157, 1161, 1180-1183)

4. W przypadku siedmiu wniosków³⁷ (z 15 badanych) nie sporządzono kart kontrolnych weryfikacji stworzenia sztucznych warunków do uzyskania płatności.

Zgodnie z wytyczną: „Zasady postępowania w zakresie weryfikacji, czy nie zostały stworzone sztuczne warunki dla uzyskania płatności *Kampania 2016 r.*” oraz „Zasady postępowania w zakresie weryfikacji, czy nie zostały stworzone sztuczne warunki dla uzyskania płatności *Kampania 2017 r.*”, podczas kontroli należało sporządzić „Kartę kontrolną weryfikacji stworzenia sztucznych warunków do uzyskania płatności”.

Zastępca Kierownika Biura wyjaśnił, że nieprawidłowość wynikała z przeoczenia pracownika.

(akta kontroli str. 618-619, 661-662, 707-708, 746-747, 787-788, 825-826, 910-911, 1157-1158, 1161, 1184-1187)

5. Zgodnie z wytycznymi wynikającymi z Książek Procedur Płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej dla kampanii 2019, 2018 i 2015, ze względu na udział w procesie obsługi wniosku, w szczególności o przyznanie płatności obszarowej i rolno-środowiskowo-klimatycznej, należało sporządzać deklaracje bezstronności.

W przypadku siedmiu spraw³⁸ (z ośmiu) brak było takich deklaracji lub były one niekompletne, tj. nie zostały wypełnione przez wszystkie osoby Biura biorące udział w procesie wydawania decyzji.

³⁵ Sprawy Nr 0213-6400-0213-00002724/17 i Nr 0213-6400-0213-00002750/17.

³⁶ Karty wymagane: Książką Procedur Płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, Kampania 2017, Nr KP-611-01-ARIMR/61/Z oraz Książką Procedur Płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, Kampania 2019, Nr KP-611-01-ARIMR/72/z.

³⁷ sprawy o nr: 0213-6400-0213-00002724/17 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000174/17 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; 0213-6400-0213-00002750/17 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-177/17 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; 0213-6400-0213-00002804/16 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000121/16 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; 0213-6400-0213-00002733/16 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000112/16 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; 0213-6400-0213-00002731/16 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000111/16 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; 0213-6400-0213-00000760/16 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000008/15/16 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; 0213-6400-0213-00001670/16 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000054/15/16 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej

³⁸ Sprawa Nr: 0213-6400-0213-00001361/19 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000174/17/19 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Sprawa Nr: 0213-6400-0213-00002480/19 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000654/19 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Sprawa Nr 0213-6400-0213-00002153/19 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000138/17/19 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Sprawa Nr 0213-6400-0213-00000027/18 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000077/17/18 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Sprawy z 2015 r. (druk nr P-4/110): Nr 0213-6400-0213-00002684/15 dla jednolitej płatności obszarowej i Nr 0213-65100-0213-00000072/15 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; Nr 0213-6400-0213-00002401/15 dla płatności obszarowej i Nr 0213-65100-0213-00000054/15 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; Nr 0213-6400-0213-00001573/15 dla płatności obszarowej i Nr 0213-65100-0213-00000008/15 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

Zastępca Kierownika Biura wyjaśnił, że nieprawidłowość wynikała z przeoczenia pracownika.

(akta kontroli str. 310-311, 342-343, 480-481, 519-520, 557-558, 589-590, 1010-1011, 1063-1064, 1158-1159, 1161, 1165-1167, 1188-1192)

6. W przypadku jednej sprawy z kampanii 2015 r. (z 15 badanych), przy wniosku rozpatrzonym pozytywnie, brak było wymaganej załącznikiem nr 2 do rozporządzenia PRSK, informacji zawierającej wymogi określone przez eksperta przyrodniczego w zakresie pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 (wskazanej również na stronie ARiMR³⁹ jako jeden z niezbędnych dokumentów składanych w trakcie postępowania).

Z tytułu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej przyznano temu wnioskodawcy dofinansowanie ogółem w kwocie 19,5 tys. zł (w tym zwrot kosztów transakcyjnych w kwocie 2,0 tys. zł)⁴⁰.

Zastępca Kierownika Biura wyjaśnił, że nieprawidłowość wynikała z przeoczenia pracownika.

(akta kontroli str. 557-558, 572, 1158, 1161, 1163-1164)

IV Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- 1) wydawanie decyzji w sprawach o przyznanie płatności bezpośrednich oraz w sprawach o przyznanie pomocy w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego w terminach określonych odpowiednio w: art. 24 ust. 8 ustawy o płatnościach bezpośrednich lub art. 31 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich;
- 2) zawiadamianie strony w każdym przypadku o przyczynach niezłatwienia sprawy w terminie ze wskazaniem nowego terminu załatwienia sprawy oraz pouczeniem o prawie do wniesienia ponaglenia;
- 3) podjęcie działań organizacyjnych mających na celu przestrzeganie powszechnie obowiązujących przepisów regulujących postępowania przy rozpatrywaniu wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej i procedur wynikających z wewnętrznych regulacji ARiMR.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

³⁹ https://www.arimr.gov.pl/fileadmin/pliki/PB_2015/P_WZSO/16_03_2015/PRSK_2015/PRSK_2015_zalaczniki_16_03_2015.pdf

⁴⁰ Sprawa nr 0213-65100-0213-00000072/15.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 14 października 2020 r.

Kontroler:
Mariusz Syrek
główny specjalista
kontroli państwowej

Podpis

DYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

Ewa Jasińska-Kluczek

.....
Podpis

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.011.02.2020

Pan
Tomasz Nowakowski
Prezes Agencji Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa
ul. Poleczki 33, 02-822 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/044 – Gospodarowanie gruntami rolnymi Skarbu Państwa na obszarach parków narodowych oraz przyznawanie płatności w ramach wspólnej polityki rolnej na obszarach parków narodowych i krajobrazowych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05
lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Jednostka kontrolowana	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Biuro Powiatowe w Słupsku, ul. Jana Pawła II 1 (dalej: „Biuro”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Nowakowski, Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ¹
Zakres przedmiotowy	Przyznawanie płatności w ramach wspólnej polityki rolnej na obszarach parków narodowych
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2015 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Mariusz Syrek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/125/2020 z dnia 05.08.2020 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	W ocenie NIK, Biuro w latach 2015-2020³ zapewniało prawidłową realizację zadań w zakresie przyznawania płatności w ramach wspólnej polityki rolnej na obszarach parków narodowych i krajobrazowych. Objęte badaniem decyzje wydawane w sprawach przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej (PROW 2014-2020⁴) oraz płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, spełniały wymogi art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego⁵ (dalej: „kpa”). Stosowano zasady przyznawania pomocy finansowej określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020⁶ (dalej: „rozporządzenie PRSK”) oraz w ustawie z dnia
--------------	---

¹ Prezes ARiMR od dnia 29 maja 2020 r. oraz p.o. Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od dnia 28 sierpnia 2019 r. do dnia 28 maja 2018 r.; Maria Fajger Prezes ARiMR od dnia 2 listopada 2017 r. do dnia 27 sierpnia 2019 r. oraz p.o. Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od dnia 1 sierpnia 2017 r. do dnia 1 listopada 2017 r.; Dariusz Golec Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od dnia 2 marca 2017 r. do dnia 31 lipca 2017 r.; Daniel Obajtek Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od dnia 13 stycznia 2016 r. do dnia 1 marca 2017 r. oraz p.o. Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od dnia 26 listopada 2015 r. do dnia 12 stycznia 2016 r.; Andrzej Gross Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od dnia 25 lutego 2013 r. do dnia 3 grudnia 2015 r. Kierownikiem Biura od dnia 1 marca 2020 r. jest Jerzy Łazarczyk, a w okresie od dnia 17 lutego 2016 r. do dnia 31 stycznia 2020 r. był Adam Treder; w okresie od dnia 17 grudnia 2003 r. do dnia 31 maja 2016 r. Kierownikiem Biura był Eugeniusz Diakun.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: „ustawa o NIK”.

³ Kontrolą objęto lata 2015-2020 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą.

⁴ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 256, ze zm.

⁶ Dz. U. poz. 415, ze zm.

5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego⁷ (dalej: „ustawa o płatnościach bezpośrednich”).

Biuro nie przestrzegało terminów związanych z wydaniem jednej decyzji (z 15 badanych) w sprawach o przyznanie pomocy w ramach płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej oraz dwóch decyzji (z 15 badanych) w sprawach o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego na obszarach Słowińskiego Parku Narodowego (w tym z tytułu: jednolitej płatności obszarowej, płatności za zazielenienie, płatności redystrybucyjnej, płatności dla młodych rolników oraz płatności dla krów i dla bydła). Wymienione decyzje wydano od 20 do 64 dni po terminach określonych odpowiednio w art. 31 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020⁸ (dalej: „ustawa o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich”) i w art. 24 ust. 8 ustawy o płatnościach bezpośrednich. W dwóch przypadkach (z 30 badanych decyzji) nie poinformowano strony o nowym terminie załatwienia sprawy, czym naruszono art. 36 kpa.

Nie przestrzegano wszystkich zasad określonych w wewnętrznych procedurach ARiMR, dotyczących sporządzania kart weryfikacji, tj. nie sporządzono: dwóch (z pięciu) „Kart weryfikacji wniosku - Płatność dla młodych rolników - data rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej” i siedmiu (z 15) „Kart kontrolnych weryfikacji stworzenia sztucznych warunków do uzyskania płatności”. W przypadku siedmiu spraw (z ośmiu) brak było deklaracji bezstronności lub były one niekompletne. W jednej z 15 spraw dokumentacja, na podstawie której wydano pozytywną decyzję, nie zawierała wymaganej informacji zawierającej wymogi określone przez eksperta przyrodniczego w zakresie pakietu 4.

III. Opis stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

Przyznawanie płatności w ramach wspólnej polityki rolnej na obszarach parków narodowych

1. Kontrole administracyjne wniosków o płatności bezpośrednie i płatności w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego

1.1. W latach 2015-2020 (do 30 czerwca) Biuro prowadziło obsługę wniosków o przyznanie płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego jak i w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego. Poszczególne etapy obsługi wniosków oraz wydawania decyzji zostały określone w książkach procedur, zatwierdzonych przez Prezesa lub Zastępcę Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W okresie objętym kontrolą⁹ obowiązywały 34 wersje *Książki Procedur Płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego* i 23 wersje *Książki Procedur Działania Rolno-Środowiskowo-Klimatycznego dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej*, określające w szczególności tryb: przyjmowania wniosków; wprowadzania danych z wniosków do systemu informatycznego; kontroli zgodności i kompletności wniosków; kontroli administracyjnej wniosków (tj.: proces przebiegu kontroli merytorycznej i krzyżowej oraz reguł dla tego procesu); wprowadzania i weryfikacji wyników z kontroli na miejscu; wprowadzania danych z jednostek certyfikujących; naliczania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej oraz wydawania decyzji.

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1341.

⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 217, ze zm.

⁹ Według stanu do dnia 30 czerwca 2020 r.

Dodatkowo obowiązywały wytyczne dotyczące:

- wniosków, terminów składania wniosków oraz zmian do wniosku;
- błędów oczywistych;
- zasad przyznawania płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz płatności w ramach środków obszarowych w ramach PROW 2004-2006, PROW 2007-2013 oraz PROW 2014-2020 w przypadku wystąpienia siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności naturalnych;
- zasad postępowania w zakresie weryfikacji, czy nie zostały stworzone sztuczne warunki dla uzyskania płatności.

(akta kontroli str. 4-7, 9-190)

Badaniem objęto prowadzone przez Biuro czynności w ramach kontroli administracyjnej dla dwóch wniosków o płatność z 2019 r. w sprawie przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej oraz jednolitej płatności obszarowej, dotyczących działek położonych na terenie Słowińskiego Parku Narodowego.

Badane wnioski o płatność były składane elektronicznie przy wykorzystaniu platformy „e-wniosek”. Pracownicy Biura wprowadzali wnioski z wymienionej platformy, do wykorzystywanego przez Biuro systemu „IACSplus”¹⁰ i przekazywali do zatwierdzenia. Inni pracownicy Biura sprawdzali zgodności danych z „e-wniosku+”, z danymi wpisanymi do systemu „IACSplus” i zatwierdzali dane. Kontrola administracyjna prowadzona była automatycznie przez system „IACSplus”. W jej wyniku generowane były raporty z wykrytych błędów informacyjnych¹¹ i administracyjnych. Błędy informacyjne nie wymagały dalszych działań pracowników Biura. W związku ze stwierdzonymi 30 błędami administracyjnymi pracownicy podejmowali działania mające na celu wyjaśnienie ich przyczyn¹².

Kontrola administracyjna powierzchni działek, wykazanych w badanych wnioskach, przeprowadzona została automatycznie przez system „IACSplus”, poprzez porównanie powierzchni z wniosku z powierzchnią ustaloną dla tych działek przez Departament Baz Referencyjnych i Kontroli Terenowych Centrali Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na podstawie systemu Identyfikacji Działek Rolnych. Nie stwierdzono różnic.

(akta kontroli str. 312-321, 344-353, 378-476, 1153)

1.2. Zakres kontroli administracyjnej był monitorowany w oparciu o dostępne w Biurze systemy informatyczne. Z ewidencji wniosków zarejestrowanych

¹⁰ Elementami IACS jest system identyfikacji działek rolnych, skomputeryzowana baza danych wniosków o przyznanie płatności oraz zintegrowany system kontroli. System IACS działa według zasad obowiązujących dla systemu uproszczonego dopłat bezpośrednich (system obszarowy) z możliwością obsługi dopłat uzupełniających dla wybranych rodzajów roślin uprawnych. W obu przypadkach podstawą naliczenia wysokości dopłaty jest uprawniona do dopłat powierzchnia gruntu zgłoszona przez rolnika. System obsługuje również dopłaty należne z tytułu położenia gruntów rolnych na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, płatności ekologiczne. System ten zapobiega wypłacie beneficjentowi nienależnych środków z wykluczających się mechanizmów pomocowych, informując kontrolera w trakcie kontroli administracyjnej o wystąpieniu konfliktu krzyżowego.

¹¹ Błędem informacyjnym podawanym przez system było położenie działek objętych wnioskami na terenie parku narodowego.

¹² Dla działek objętych badanymi wnioskami 11 błędów administracyjnych (ogółem) wykazanych w systemie, dotyczyło braku odpowiedniego dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej planu działalności rolno-środowiskowej; pracownicy prowadzący kontrolę administracyjną wskazywali w uzasadnieniach, że plany zostały złożone przy wnioskach za pierwszy rok. W trzech przypadkach system zaznaczył, że powierzchnia realizacji zobowiązania dla działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, jest mniejsza od powierzchni zgłoszonej w pierwszym roku; pracownik prowadzący kontrolę administracyjną wskazał w uzasadnieniu, że mniejsza powierzchnia wykazanego zobowiązania przekłada się na dofinansowanie mniejsze od 100 euro, w związku z czym nie podjął dalszych działań. W dziewięciu przypadkach system zaznaczył, że powierzchnia realizacji zobowiązania dla działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, jest mniejsza od powierzchni zgłoszonej w pierwszym roku; pracownik prowadzący kontrolę administracyjną wskazał w uzasadnieniu, że wszczęto postępowanie windykacyjne. W czterech przypadkach system zaznaczył, że rolnik zadeklarował działki rolne na działce ewidencyjnej, na której działki rolne zadeklarował też inny rolnik; pracownik prowadzący kontrolę administracyjną wskazał w uzasadnieniu, że wszczęto postępowanie mające na celu urealnienie deklarowanych powierzchni przez drugiego rolnika. W dwóch przypadkach powierzchnia deklarowanej działki była wg systemu większa od powierzchni największego spójnego obszaru; pracownik prowadzący kontrolę administracyjną wskazał w uzasadnieniu, że powierzchnia jest jednak spójna. W jednym przypadku powierzchnia deklarowana do zazielenienia przez wszystkich producentów zgłaszających działkę, była mniejsza od powierzchni wskazanej przez system; pracownik prowadzący kontrolę administracyjną wskazał w uzasadnieniu, że powierzchnia jest zgodna z bazą referencyjną.

w Zintegrowanym Systemie Zarządzania i Kontroli¹³ za lata 2015-2018 wynikało, że kontrolą administracyjną objęto 100% wniosków.

(akta kontroli str. 4-7, 1141-1148, 1153)

1.3. Według wyjaśnień Kierownika Biura kontroli krzyżowej podlegają wszystkie działki zgłoszone do dopłat, w związku z czym kontrolę taką prowadzono również w stosunku do działek położonych na terenie parków narodowych i krajobrazowych. Analiza dwóch spraw objętych badaniem w ramach kontroli administracyjnej wykazała, że system automatycznie prowadzi kontrolę krzyżową działek objętych wnioskami.

(akta kontroli str. 4-7, 378-476)

1.4. Według wyjaśnień Kierownika Biura kontrola działek objętych wsparciem w ramach płatności bezpośrednich oraz pakietu 4 (dla Natura 2000) i pakietu 5 działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, pozwala na weryfikację jej położenia na obszarach Natura 2000 lub poza tymi obszarami, a także położenia na obszarach przyrodniczych i w granicach parku narodowego i krajobrazowego. Analiza dwóch spraw objętych badaniem w ramach kontroli administracyjnej wykazała, że system podaje informację o położeniu działek na terenie parku narodowego.

(akta kontroli str. 4-7, 378-476)

1.5. W latach 2015-2020 Biuro, podczas kontroli administracyjnej wniosków o płatności bezpośrednie i w ramach pakietu 4 i/lub 5 działania rolno-środowiskowo-klimatycznego do działek położonych na terenie: Słowińskiego Parku Narodowego i Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”, stwierdziło ogółem 186 nieprawidłowości (według 23 rodzajów) – w poszczególnych latach odpowiednio: 52, 25, 36, 12, 38 i 23 nieprawidłowości. Najwięcej z nich dotyczyło: zadeklarowania powierzchni użytku rolnego przekraczającej powierzchnię wynikającą z bazy referencyjnej (10,8% błędów¹⁴); stwierdzenia powierzchni działki rolnej mniejszej niż minimalna powierzchnia uprawniona do otrzymania płatności (10,2% błędów¹⁵); zadeklarowania działek wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, wykluczonych z płatności z powodu braku tytułu prawnego (26,9% błędów¹⁶).

(akta kontroli str. 306-309)

2. Czynności Kierownika Biura w związku z powiadomieniami o rzeczywistym wystąpieniu nadzwyczajnych okoliczności lub siły wyższej

2.1. Zgodnie z regułami wynikającymi z Książek Procedur¹⁷, „siła wyższa” i „nadzwyczajne okoliczności” mogą zostać uznane w szczególności w przypadkach: poważnej klęski żywiołowej powodującej duże szkody w gospodarstwie rolnym; zniszczenia w wyniku wypadku budynków inwentarskich w gospodarstwie rolnym; choroby epizootycznej lub choroby roślin dotykającej odpowiednio cały inwentarz żywy lub uprawy lub jego część. Postępowanie w przypadku powiadomienia Biura przez wnioskodawcę o wystąpieniu „nadzwyczajnych okoliczności” lub „siły wyższej” mających wpływ na płatności unijne określono w wytycznych pn. „Siła wyższa

¹³ System składa się w szczególności z takich modułów jak: System Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt, Ewidencja gospodarstw oraz Ewidencja wniosków o płatność.

¹⁴ Kod błędu - 6968

¹⁵ Kod błędu - 4950

¹⁶ Kod błędu - 4984

¹⁷ Np.: Książka Procedur Płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, Kampania 2019 r., Nr KP-611-01-ARIMR/72 i Książka Procedur PROW 2014-2020 Płatności rolno-środowiskowo-klimatyczna, Kampania 2019 r., Nr KP-611-394-ARIMR/20.

i nadzwyczajne okoliczności". Wskazano w nich w szczególności, że katalog zdarzeń jest katalogiem otwartym i właściwy Kierownik Biura Powiatowego ARiMR do każdej sprawy podchodzi indywidualnie przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności faktycznych i dowodów. Dowodem mogły być między innymi dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny.

(akta kontroli str. 4-7, 69-77, 123-130, 137-150)

2.2. W latach 2015-2020 (do 30 czerwca) w Biurze nie odnotowano zgłoszenia przypadków siły wyższej lub okoliczności nadzwyczajnych dotyczących płatności dla działek na obszarach parków narodowych i krajobrazowych. Kierownik Biura wyjaśnił, że w przypadku uznania wystąpienia siły wyższej bądź okoliczności nadzwyczajnych rolnik pomimo niespełnienia wymogów nie traci prawa do pomocy, a w przypadku zobowiązań wieloletnich nie jest zobowiązany do zwrotu wcześniej pobranych środków. Zgłoszenie takich okoliczności, według wyjaśnień, nie ma wpływu na przeprowadzenie kontroli w latach następnych.

(akta kontroli str. 4-8)

3. Rozpatrywanie wniosków o płatność oraz wydawanie decyzji przyznających płatności bezpośrednie oraz płatności w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego

3.1. Biuro w latach 2015-2019 udzieliło w ramach wspólnej polityki rolnej wsparcia finansowego beneficjentom, którzy we wnioskach o płatności wykazywali między innymi grunty położone na obszarach parków narodowych¹⁸ w kwocie ogółem 12.098,8 tys. zł, w tym:

- z tytułu płatności bezpośrednich – 7.703,4 tys. zł (odpowiednio: 1.380,1 tys. zł, 1.472,6 tys. zł, 1.578,6 tys. zł, 1.602,0 tys. zł, 1.670,1 tys. zł), w tym z tytułu jednolitej płatności obszarowej do powierzchni: 1.554,0 ha w 2015 r. (dla 75 beneficjentów); 1.603,9 ha w 2016 r. (dla 82 beneficjentów); 1.700,0 ha w 2017 r. (dla 87 beneficjentów); 1.754,3 ha w 2018 r. (dla 89 beneficjentów); 1.783,7 ha w 2019 r. (dla 87 beneficjentów);
- z tytułu płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (dalej: „ONW”) – 1.131,8 tys. zł (odpowiednio: 164,6 tys. zł, 190,6 tys. zł, 207,3 tys. zł, 223,8 tys. zł, 345,5 tys. zł),
- z tytułu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych - 3.263,6 tys. zł (odpowiednio: 62,3 tys. zł, 169,6 tys. zł, 293,9 tys. zł, 1.260,6 tys. zł, 1.477,1 tys. zł).

(akta kontroli str. 991-996, 998-999, 1001-1002, 1004-1005, 1007-1008, 1154-1156)

3.2. Biuro w latach 2015-2019 udzieliło w ramach wspólnej polityki rolnej wsparcia finansowego beneficjentom, którzy we wnioskach o płatności wykazywali między innymi grunty położone na obszarach parków krajobrazowych¹⁹ w kwocie ogółem 21.736,6 tys. zł, tj.:

- z tytułu płatności bezpośrednich - 16.639,9 tys. zł (odpowiednio: 3.261,3 tys. zł, 3.336,2 tys. zł, 3.541,6 tys. zł, 3.418,7 tys. zł i 3.082,2 tys. zł), w tym z tytułu jednolitej płatności obszarowej do powierzchni: 3.516,1 ha w 2015 r. (dla 165 beneficjentów); 3.405,8 ha w 2016 r. (dla 163 beneficjentów); 3.623,7 ha w 2017 r. (dla 166 beneficjentów); 3.526,8 ha w 2018 r. (dla 165 beneficjentów); 3.291,8 ha w 2019 r. (dla 167 beneficjentów);

¹⁸ Słowińskiego Parku Narodowego, Drawieńskiego Parku Narodowego i Wigierskiego Parku Narodowego.

¹⁹ Park Krajobrazowy Dolina Słupi, Mazurski Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Gór Słonnych, Słężański Park Krajobrazowy, Iński Park Krajobrazowy.

- z tytułu płatności ONW - 1.926,3 tys. zł (odpowiednio: 319,5 tys. zł, 371,3 tys. zł, 389,1 tys. zł, 393,2 tys. zł i 453,2 tys. zł),
- z tytułu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych - 3.170,4 tys. zł (odpowiednio: 196,2 tys. zł, 414,8 tys. zł, 639,1 tys. zł, 983,4 tys. zł i 937,0 tys. zł).

(akta kontroli str. 991-994, 997, 1000, 1003, 1006, 1009, 1154-1156)

3.3 Procedury rozpatrywania wniosków o płatność i wydawania decyzji zostały określone w Książkach Procedur Agencji i wytycznych opisanych w punkcie 1.1 wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 4-7, 9-190)

3.4. Kierownik Biura wyjaśnił, że w trakcie kontroli administracyjnej wniosku sprawdzana jest jego zgodność z Planem działalności rolno-środowiskowo-klimatycznej, sporządzonym przez doradcę. Zgodność dokumentów ze stanem faktycznym sprawdzana jest w przypadku wytypowania rolnika do kontroli na miejscu.

Stwierdzono, że w przypadku 14 spraw (z 15) wytypowanych do kontroli NIK plany działalności rolnośrodowiskowej obejmowały działki z wniosków o płatność. W jednym przypadku²⁰, Biuro nie posiadało informacji, czy dla działek objętych wnioskiem sporządzono plan działalności rolnośrodowiskowej.

(akta kontroli str. 4-7, 9-190, 310-311, 322-326, 342-343, 373-377, 478-481, 495, 503-507, 519-520, 533-537, 557-558, 567, 572, 589-590, 597-601, 618-619, 640-644, 661-662, 680-685, 707-708, 717-722, 746-747, 756-763, 787-788, 800-806, 825-826, 837-841, 910-911, 923-928, 968, 1010-1011, 1018, 1026, 1063-1064, 1085-1089)

3.5. Według wyjaśnień Kierownika Biura w celu ujawnienia „sztucznego podziału” gospodarstwa mającego na celu uniknięcie obniżenia kwoty płatności bezpośrednich i innych płatności w ramach wspólnej polityki rolnej spowodowanego zasadą degresywności stosowano wytyczne „Zasady postępowania w zakresie weryfikacji, czy nie zostały stworzone sztuczne warunki dla uzyskania płatności”.

Na podstawie badanej próby 15 spraw ustalono, że podczas kontroli wniosków, pracownicy Biura w ośmiu przypadkach, wypełniali „Kartę kontrolną weryfikacji stworzenia sztucznych warunków do uzyskania płatności”, wskazaną w wymienionych wytycznych, w której udzielano odpowiedzi na pięć pytań²¹.

Czynności prowadzone w Biurze polegały na sprawdzeniu wielkości gospodarstwa w stosunku do roku ubiegłego; wyjaśniono, że w przypadku stwierdzenia konfliktu w wyniku kontroli krzyżowej sprawdzano czy nie wystąpiło bezumowne użytkowanie gruntów.

W przypadku spraw wytypowanych do kontroli NIK pracownicy Biura nie stwierdzili stworzenia sztucznych warunków do uzyskania płatności.

(akta kontroli str. 4-7, 9-190, 310-311, 327, 342-343, 354, 477, 480-481, 496, 519-520, 540, 555-558, 589-590, 618-619, 661-662, 707-708, 746-747, 787-788, 825-826, 910-911, 1010-1011, 1063-1064, 1157-1167)

3.6. Zgodnie z art. 31 ustawa o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich oraz z art. 24 ust. 8 ustawy o płatnościach bezpośrednich (gdzie określono terminy wydawania decyzji o przyznaniu pomocy i załatwienia sprawy o przyznaniu płatności

²⁰ Sprawa Nr 0213-65100-0213-00000072/15

²¹ Czy wnioskodawca sztucznie podzielił gospodarstwo? Czy wnioskodawca sztucznie podzielił siedzibę stada zwierząt (w przypadku ubiegania się o dopłatę do krów lub bydła)? Czy stwierdzono bezumowne użytkowanie gruntów? Czy gospodarstwo zostało sztucznie podzielone po dniu 18.10.2011 r.? Czy w trakcie prowadzonego postępowania uznano, że warunki do uzyskania płatności zostały stworzone w sposób sztuczny sprzeczny z celami wsparcia?

bezpośrednich), decyzje należało wydawać w terminie do dnia 1 marca roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy.

W latach 2015-2019 decyzje w sprawie płatności bezpośrednich oraz płatności w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego dla pakietów 4 i 5²² w 374 przypadkach (z 1.606) wydano po upływie ustawowych terminów, z czego dla 210 decyzji (13,1%) przekroczenie terminu było większe od 30 dni. W wymienionym okresie 76,7% decyzji wydano w ustawowym terminie, z tego w poszczególnych latach odpowiednio: 49,4%, 65,6%, 63,5%, 94,9% i 95,0%.

Kierownik Biura wyjaśnił, że w związku z dużą liczbą procedowanych przez Biuro postępowań, skomplikowanym charakterem niektórych spraw, opóźnieniem we wdrożeniu systemu informatycznego przy kampanii na 2015 r., słabą wydolnością systemu informatycznego, opóźnieniami w dostarczaniu do Biura raportów z kontroli na miejscu, Biuro nie było w stanie wydać wszystkich decyzji administracyjnych w ww. sprawach w terminach ustawowych.

(akta kontroli str. 299-303)

Badaniem objęto 15 wniosków (w tym trzy skierowane do kontroli na miejscu i 10 rozpatrzonych po terminie ustawowym) z lat 2015-2019, złożonych przez rolników deklarujących użytkowanie działek na terenie Słowińskiego Parku Narodowego, w zakresie przyznania im płatności bezpośrednich (dalej: „JPO”) i płatności w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego (dalej: „PRSK”).

(akta kontroli str. 310-377, 480-990, 1010-1140)

Analiza 30 wybranych do badania w wyżej wymieniony sposób decyzji²³ wykazała, że zawierały one elementy wymagane art. 107 § 1 kpa. Wysokość świadczeń²⁴ ustalono przy zastosowaniu obowiązujących stawek płatności oraz stwierdzonych podczas kontroli powierzchni działek i ilości zwierząt hodowlanych. W uzasadnieniach faktycznych decyzji wskazywano w szczególności: fakty, które organ uznał za udowodnione, dowody, na których się oparł oraz uzasadnienie prawne. Kierownik Biura o każdym przypadku niezłażenia wytypowanych do badania spraw dotyczących wniosków o płatność bezpośrednią i rolno-środowiskowo-klimatyczną w terminie do dnia 1 marca informował pisemnie wnioskodawców, podając przyczyny zwłoki i wskazując nowy termin złażenia sprawy.

W przypadku jednego z wniosków złożonego po terminie²⁵, Biuro pomniejszyło przyznane płatności o 1% świadczeń za każdy dzień zwłoki (tj. zgodnie z art. 13 ust 1 rozporządzenia (UE) nr 640/2014²⁶). Pozostałe badane wnioski złożono terminowo. Wnioski poddane zostały kontroli kompletności i kontroli administracyjnej. Wnioskodawcy spełniali wstępne warunki ubiegania się o płatność rolnośrodowiskową, tj. mieli nadany numer identyfikacyjny producenta rolnego, posiadali działki rolne o powierzchni co najmniej 1 ha oraz zobowiązali się do realizowania 5-letniego zobowiązania rolnośrodowiskowego, zgodnie z zarejestrowanym planem działalności rolnośrodowiskowej.

²² dotyczące działek położonych na terenach: Słowińskiego Parku Narodowego oraz Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”.

²³ Do populacji spraw objętych badaniem przyjęto po dwa wnioski z poszczególnych kampanii 2015-2017. Były to decyzje z dnia: 30.03.2016 r. – Nr 0213-2016-002412; 30.03.2016 r. – Nr 0213-2016-002410; 18.05.2017 r. – Nr 0213-2017-003922; 09.06.2017 r. – Nr 0213-2017-004251; 02.02.2018 r. – Nr 0213-2018-001463 i 31.01.2018 r. – Nr 0213-2018-001314.

²⁴ tj.: jednolitej płatności obszarowej, płatności za zazielenienie i płatności redystrybucyjnej, płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej (15 wnioskodawców); płatności dla młodych rolników (pięciu wnioskodawców z 15); płatności do krów i do bydła (czterech wnioskodawców z 15).

²⁵ sprawa nr 0213-6400-0213-00002804/16 dla jednolitej płatności obszarowej i nr 0213-65100-0213-00000121/16 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

²⁶ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli oraz warunków odmowy lub wycofania płatności oraz do kar administracyjnych mających zastosowanie do płatności bezpośrednich, wsparcia rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności (Dz. Urz. UE L 181 z 20 czerwca 2014 r., str. 48, ze zm.).

W przypadku sześciu wniosków dane w zakresie powierzchni działek dla płatności PRSK i JPO były zgodne z danymi wynikającymi z systemu IACSplus. W dziewięciu pozostałych wnioskach objętych badaniem²⁷ Biuro stwierdziło różnice w deklarowanych powierzchniach. Różnice między powierzchniami deklarowanymi i stwierdzonymi były niższe od 3% lub 2 ha lub 0,1 ha i płatności były naliczane odpowiednio: do powierzchni stwierdzonych lub deklarowanych (art. 18 ust. 6 i art. 19 ust.1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 640/2014 z dnia 11 marca 2014 r.).

Sankcje w sposób prawidłowy naliczono przy dwóch sprawach²⁸ z czterech, w których rolnicy wnioskowali o płatności do krów i do bydła wykazując niezgodną ze stanem faktycznym liczbę zwierząt.

W sprawach objętych badaniem przestrzegano zasady „dwóch par oczu”.

(akta kontroli str. 310-377, 480-990, 1010-1140, 1159, 1162-1164)

Stwierdzono, że przy rozpatrywaniu wniosków o przyznanie płatności nie przestrzegano w pełni zasad wynikających z procedur ARiMR.

(akta kontroli str.310-311, 342-343, 480-481, 519-520, 557-558, 589-590, 618-619, 661-662, 707-708, 746-747, 787-788, 825-826, 910-911, 1010-1011, 1063-1064, 1157-1164)

3.7. Według wyjaśnień Kierownika Biura, typowaniem wniosków do kontroli na miejscu zajmuje się Centrala Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie.

Biuro kieruje wnioski do kontroli na miejscu w przypadku złożenia na wnioskodawcę donosu. Warunkiem wystąpienia przez Kierownika do Biura Kontroli na Miejscu Oddziału Regionalnego, jest wskazanie w donosie danych dotyczących osoby, której donos dotyczy oraz lokalizacji działki ze wskazaną nieprawidłowością. W latach 2015-2020 dla płatności w ramach wspólnej polityki rolnej na terenach parków narodowych i krajobrazowych nie było takich przypadków.

(akta kontroli str. 4-7, 1149-1150)

3.8. W latach 2015-2020 (do 30 czerwca) odnotowano dziewięć odwołań od decyzji Kierownika Biura przyznających między innymi płatności bezpośrednie oraz płatności w ramach pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych do działek na obszarze Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”, co stanowiło 0,6% decyzji wydanych w tym zakresie dla obszarów położonych na terenie Parku Narodowego i Parków Krajobrazowych, stwierdzając, że:

- w trzech przypadkach wnoszący odwołanie przekroczył termin dla tej czynności, określony w art. 129 § 2 kpa. Dyrektor Pomorskiego Oddziału Regionalnego ARiMR w Gdyni (organ II instancji), postanowieniami z dnia: 16.05.2017 r., 12.07.2017 r. i 12.02.2019 r.²⁹, stwierdził uchybienie terminu do wniesienia odwołania;
- pięć decyzji zostało utrzymanych w mocy przez organ II instancji. Postępowania dotyczyły: braku tytułu prawnego do działek wymienionych we wniosku (jedno postępowanie); stwierdzonego podczas kontroli na miejscu zaniechania prowadzenia działalności rolniczej (dwa postępowania); złożenia wniosku po terminie (dwa postępowania);

²⁷ Dla spraw o nr: 0213-65100-0213-00000174/17/19; 0213-65100-0213-00000138/17/19; 0213-6400-0213-00002684/15 i 0213-65100-0213-00000072/15; 0213-65100-0213-00000077/17/18; 0213-6400-0213-00002750/17; 0213-6400-0213-00002731/16; 0213-6400-0213-00000760/16 i 0213-65100-0213-00000008/15/16; 0213-6400-0213-00001670/16 i 0213-65100-0213-00000054/15/16.

²⁸ nr 0213-6400-0213-00000760/16 i nr 0213-6400-0213-00002401/15.

²⁹ Odpowiednio: Nr 27/OR11/2017, Nr 53/OR11/2017 i Nr 16/OR11/2019.

- jedna decyzja została uchylona przez organ II instancji i przekazana do ponownego rozpatrzenia (organ II instancji potwierdził prawidłowość rozstrzygnięcia Kierownika Biura w zakresie zasadności i sposobu naliczenia korekt do udzielonych świadczeń - wniosek złożony po terminie - wnosząc jednocześnie uwagi do zaniechania Biura polegającego na nieustaleniu lub nieopisaniu w uzasadnieniu decyzji spełnienia przez wnioskodawcę przesłanki dla przyznania płatności dla młodych rolników)³⁰. W wyniku ponownego postępowania wydano decyzję potwierdzającą ustalenia wynikające z pierwszego postępowania w zakresie prawidłowości naliczenia korekt oraz odebrano wnioskodawcy świadczenie dla młodych rolników. Od ponownej decyzji rolnik złożył odwołanie do organu II instancji, który utrzymał w mocy przedmiotową decyzję.

Składający odwołania wnieśli na rozstrzygnięcia organu II instancji trzy skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku. W dwóch przypadkach Sąd utrzymał w mocy decyzje organu. Jedno skarga (z dnia 28.07.2020 r.) jest w trakcie rozpatrywania.

W terminie określonym w art. 133 kpa (tj. w terminie siedmiu dni) odwołania wraz z aktami sprawy były przekazywane do organu II instancji.

(akta kontroli str. 191-300, 304-305)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Biura w zakresie prowadzenia postępowań w sprawie przyznania płatności bezpośrednich i w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego stwierdzono nieprawidłowości:

1. W badanej próbie Kierownik Biura wydał dwie decyzje³¹ (z 15) w sprawach o przyznanie płatności bezpośrednich i jedną decyzję³² (z 15) w sprawach o przyznanie pomocy w ramach płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej po upływie od 20 do 64 dni od terminów określonych odpowiednio w art. 24 ust. 8 ustawy o płatnościach bezpośrednich oraz w art. 31 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich.

Zgodnie z art. 31 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich lub z art. 24 ust. 8 ustawy o płatnościach bezpośrednich, decyzje administracyjne w sprawach o przyznanie pomocy lub o przyznanie płatności należało wydać do 1 marca roku następującego po roku, w którym zostały złożone wnioski.

Zastępca Kierownika Biura wyjaśnił, że niezatawienie trzech wyżej wymienionych spraw w ustawowym terminie wynikało z przeoczenia pracownika.

(akta kontroli str. 557-558, 576-588, 618-619, 645, 650-660, 661-662, 687, 692-706, 707-708, 727-728, 733-745, 746-747, 772-778, 787-788, 812-824, 825-826, 844, 849-853, 910-911, 934-951, 1010-1011, 1034-1048, 1063-1064, 1101-1116, 1171-1179)

2. Decyzje z dnia 24.05.2016 r.³³ i z dnia 18.05.2017 r.³⁴ w sprawie przyznania pomocy rolno-środowiskowo-klimatycznej zostały wydane w okresie od 20 do 23 dni po upływie terminu wskazanego w przesłanym Stronie zawiadomieniu o nowym terminie zatawienia sprawy.

Kierownik Biura, niezgodnie z art. 36 kpa, nie wskazał nowego terminu zatawienia sprawy, pomimo że upłynął termin wskazany w poprzednim zawiadomieniu.

³⁰ Decyzją z dnia 21.04.2016 r. przyznano płatności: obszarową, za zazielenianie, dodatkową i dla młodych rolników.

³¹ Sprawy: Nr. 0213-6400-0213-00002724/17 (decyzja z dnia 21.03.2018 r. Nr 0213-2018-003924) i Nr 0213-6400-0213-00001670/16 (decyzja z dnia 04.05.2017 r. Nr 0213-2017-003755).

³² Sprawa Nr 0213-65100-0213-00000174/17 (decyzja z dnia 21.03.2018 r. Nr 0213-2018-003923).

³³ Nr 0213-2016-003940 (sprawa Nr 0213-65100-0213-00000072/15).

³⁴ Nr 0213-2017-003918 (sprawa Nr 0213-65100-0213-00000008/15/16).

Zastępca Kierownika Biura wyjaśnił, że brak powiadomienia wnioskodawców o kolejnym terminie wydania decyzji wynikał z przeoczenia pracownika prowadzącego sprawę.

(akta kontroli str. 557-558, 576-581, 844, 849-853, 1151-1152)

3. Nie sporządzono dwóch³⁵ „Kart weryfikacji wniosku – Płatność dla młodych rolników - data rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej”³⁶ (z pięciu wymaganych).

Zgodnie z wytycznymi wynikającymi z Książki Procedur Płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego dla Kampanii 2017 r. i 2019 r. w przypadku złożenia wniosku o płatność dla młodych rolników podczas kontroli administracyjnej należało sporządzić „Kartę weryfikacji wniosku – Płatność dla młodych rolników - data rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej”

Zastępca Kierownika Biura wyjaśnił, że nieprawidłowość wynikała z przeoczenia pracownika.

(akta kontroli str. 342-343, 618-619, 661-662, 707-708, 723-725, 746-747, 765-767, 1157, 1161, 1180-1183)

4. W przypadku siedmiu wniosków³⁷ (z 15 badanych) nie sporządzono kart kontrolnych weryfikacji stworzenia sztucznych warunków do uzyskania płatności.

Zgodnie z wytyczną: „Zasady postępowania w zakresie weryfikacji, czy nie zostały stworzone sztuczne warunki dla uzyskania płatności *Kampania 2016 r.*” oraz „Zasady postępowania w zakresie weryfikacji, czy nie zostały stworzone sztuczne warunki dla uzyskania płatności *Kampania 2017 r.*”, podczas kontroli należało sporządzić „Kartę kontrolną weryfikacji stworzenia sztucznych warunków do uzyskania płatności”.

Zastępca Kierownika Biura wyjaśnił, że nieprawidłowość wynikała z przeoczenia pracownika.

(akta kontroli str. 618-619, 661-662, 707-708, 746-747, 787-788, 825-826, 910-911, 1157-1158, 1161, 1184-1187)

5. Zgodnie z wytycznymi wynikającymi z Książek Procedur Płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej dla kampanii 2019, 2018 i 2015, ze względu na udział w procesie obsługi wniosku, w szczególności o przyznanie płatności obszarowej i rolno-środowiskowo-klimatycznej, należało sporządzać deklaracje bezstronności.

W przypadku siedmiu spraw³⁸ (z ośmiu) brak było takich deklaracji lub były one niekompletne, tj. nie zostały wypełnione przez wszystkie osoby Biura biorące udział w procesie wydawania decyzji.

³⁵ Sprawy Nr 0213-6400-0213-00002724/17 i Nr 0213-6400-0213-00002750/17.

³⁶ Karty wymagane: Książką Procedur Płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, Kampania 2017, Nr KP-611-01-ARIMR/61/Z oraz Książką Procedur Płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, Kampania 2019, Nr KP-611-01-ARIMR/72/z.

³⁷ sprawy o nr: 0213-6400-0213-00002724/17 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000174/17 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; 0213-6400-0213-00002750/17 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-177/17 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; 0213-6400-0213-00002804/16 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000121/16 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; 0213-6400-0213-00002733/16 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000112/16 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; 0213-6400-0213-00002731/16 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000111/16 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; 0213-6400-0213-00000760/16 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000008/15/16 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; 0213-6400-0213-00001670/16 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000054/15/16 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej

³⁸ Sprawa Nr. 0213-6400-0213-00001361/19 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000174/17/19 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Sprawa Nr. 0213-6400-0213-00002480/19 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000654/19 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Sprawa Nr 0213-6400-0213-00002153/19 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000138/17/19 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Sprawa Nr 0213-6400-0213-00000027/18 dla płatności obszarowej i 0213-65100-0213-00000077/17/18 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Sprawy z 2015 r. (druk nr P-4/110): Nr 0213-6400-0213-00002684/15 dla jednolitej płatności obszarowej i Nr 0213-65100-0213-00000072/15 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; Nr 0213-6400-0213-00002401/15 dla płatności obszarowej i Nr 0213-65100-0213-00000054/15 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej; Nr 0213-6400-0213-00001573/15 dla płatności obszarowej i Nr 0213-65100-0213-00000008/15 dla płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.

Zastępca Kierownika Biura wyjaśnił, że nieprawidłowość wynikała z przeoczenia pracownika.

(akta kontroli str. 310-311, 342-343, 480-481, 519-520, 557-558, 589-590, 1010-1011, 1063-1064, 1158-1159, 1161, 1165-1167, 1188-1192)

6. W przypadku jednej sprawy z kampanii 2015 r. (z 15 badanych), przy wniosku rozpatrzonym pozytywnie, brak było wymaganej załącznikiem nr 2 do rozporządzenia PRSK, informacji zawierającej wymogi określone przez eksperta przyrodniczego w zakresie pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 (wskazanej również na stronie ARiMR³⁹ jako jeden z niezbędnych dokumentów składanych w trakcie postępowania).

Z tytułu płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej przyznano temu wnioskodawcy dofinansowanie ogółem w kwocie 19,5 tys. zł (w tym zwrot kosztów transakcyjnych w kwocie 2,0 tys. zł)⁴⁰.

Zastępca Kierownika Biura wyjaśnił, że nieprawidłowość wynikała z przeoczenia pracownika.

(akta kontroli str. 557-558, 572, 1158, 1161, 1163-1164)

IV Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- 1) wydawanie decyzji w sprawach o przyznanie płatności bezpośrednich oraz w sprawach o przyznanie pomocy w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego w terminach określonych odpowiednio w: art. 24 ust. 8 ustawy o płatnościach bezpośrednich lub art. 31 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich;
- 2) zawiadamianie strony w każdym przypadku o przyczynach niezakończania sprawy w terminie ze wskazaniem nowego terminu załatwienia sprawy oraz pouczeniem o prawie do wniesienia ponaglenia;
- 3) podjęcie działań organizacyjnych mających na celu przestrzeganie powszechnie obowiązujących przepisów regulujących postępowania przy rozpatrywaniu wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej i procedur wynikających z wewnętrznych regulacji ARiMR.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

³⁹ https://www.arimr.gov.pl/fileadmin/pliki/PB_2015/P_WZSO/16_03_2015/PRSK_2015/PRSK_2015_zalaczniki_16_03_2015.pdf

⁴⁰ Sprawa nr 0213-65100-0213-00000072/15.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 14 października 2020 r.

Kontroler:
Mariusz Syrek
główny specjalista
kontroli państwowej

Mariusz Syrek
Podpis

DYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku
Ewa Jasińska-Kluczek

.....
Podpis

